

Desktop a jádro Linuxu

Jan "Yenya" Kasprzak

<kas@fi.muni.cz>

<http://www.fi.muni.cz/~kas/>

Masarykova univerzita

XXXI. konference EurOpen.CZ

Obsah přednášky

- 1** Je desktop vůbec zajímavý?
- 2** Správa zařízení v jádře
- 3** Evidence zařízení v desktopu
- 4** Zasílání zpráv na desktopu

Je desktop vůbec zajímavý?

1 Je desktop vůbec zajímavý?

2 Správa zařízení v jádře

3 Evidence zařízení v desktopu

4 Zasílání zpráv na desktopu

Linux – variabilní systém

Různě velké krabičky:

PDA, mobilní telefon – 128 MB RAM,
266 MHz CPU, 2 GB flash.

Desktop, laptop – 2 GB RAM, 2 CPU jádra,
500 GB HDD.

Superpočítač, server – stovky GB RAM,
stovky CPU, i stovky TB HDD.

Linux – variabilní systém

Různě velké krabičky:

PDA, mobilní telefon – 128 MB RAM,
266 MHz CPU, 2 GB flash.

Desktop, laptop – 2 GB RAM, 2 CPU jádra,
500 GB HDD.

Superpočítač, server – stovky GB RAM,
stovky CPU, i stovky TB HDD.

Linux – variabilní systém

Různě velké krabičky:

PDA, mobilní telefon – 128 MB RAM,
266 MHz CPU, 2 GB flash.

Desktop, laptop – 2 GB RAM, 2 CPU jádra,
500 GB HDD.

Superpočítač, server – stovky GB RAM,
stovky CPU, i stovky TB HDD.

Co je nejzajímavější?

Server! – škálovatelnost, paralelizace,
big iron, ...

Server? – „U nás je to naprosto stabilní!“

Desktop – latence, interaktivita, různé
typy činností.

Linus Torvalds:

„What makes the **desktop** so interesting is in fact that it shows more varied usage than any other niche.“

Co je nejzajímavější?

Server! – škálovatelnost, paralelizace,
big iron, ...

Server? – „U nás je to naprosto stabilní!“

Desktop – latence, interaktivita, různé
typy činností.

Linus Torvalds:

„What makes the **desktop** so interesting is in fact that it shows more varied usage than any other niche.“

Co je nejzajímavější?

Server! – škálovatelnost, paralelizace,
big iron, ...

Server? – „U nás je to naprosto stabilní!“

Desktop – latence, interaktivita, různé
typy činností.

Linus Torvalds:

„What makes the **desktop** so interesting is in fact that it shows more varied usage than any other niche.“

Co je nejzajímavější?

Server! – škálovatelnost, paralelizace, big iron, ...

Server? – „U nás je to naprosto stabilní!“

Desktop – latence, interaktivita, různé typy činností.

Linus Torvalds:

„What makes the **desktop** so interesting is in fact that it shows more varied usage than any other niche.“

Desktopová prostředí a ...

Linux?

Desktopová prostředí a ...

GNU/Linux?

Desktopová prostředí a ...

Perl/X.org/Apache/GNOME/OpenSSH/GNU/Linux?

Desktopová prostředí a ...

Linux je jen jádro.

Téma přednášky:

Co nabízí **jádro** Linuxu desktopovým prostředím?

Správa zařízení v jádře

- 1 Je desktop vůbec zajímavý?
- 2 Správa zařízení v jádře**
- 3 Evidence zařízení v desktopu
- 4 Zasílání zpráv na desktopu

Zařízení v UNIXu

```
$ ls -l /dev
...
brw-r----- 1 root disk 8, 16 Oct 15 20:56 /dev/sdb
...
crw-rw---- 1 kas  root 5, 1  Oct 15 20:58 /dev/console
...
```

- **zařízení** – speciální soubor v /dev
- **typ**: bloková, znaková
- **hlavní číslo** – číslo ovladače v jádře
- **vedlejší číslo** – interní ID pro ovladač

Zařízení v UNIXu

```
$ ls -l /dev
...
brw-r----- 1 root disk 8, 16 Oct 15 20:56 /dev/sdb
...
crw-rw---- 1 kas  root 5, 1  Oct 15 20:58 /dev/console
...
```

- **zařízení** – speciální soubor v /dev
- **typ**: bloková, znaková
- **hlavní číslo** – číslo ovladače v jádře
- **vedlejší číslo** – interní ID pro ovladač

Zařízení v UNIXu

```
$ ls -l /dev
...
brw-r----- 1 root disk 8, 16 Oct 15 20:56 /dev/sdb
...
crw-rw---- 1 kas  root 5, 1  Oct 15 20:58 /dev/console
...
```

- **zařízení** – speciální soubor v /dev
- **typ**: bloková, znaková
- **hlavní číslo** – číslo ovladače v jádře
- **vedlejší číslo** – interní ID pro ovladač

Zařízení v UNIXu

```
$ ls -l /dev
...
brw-r----- 1 root disk 8, 16 Oct 15 20:56 /dev/sdb
...
crw-rw---- 1 kas  root 5, 1  Oct 15 20:58 /dev/console
...
```

- **zařízení** – speciální soubor v /dev
- **typ**: bloková, znaková
- **hlavní číslo** – číslo ovladače v jádře
- **vedlejší číslo** – interní ID pro ovladač

Problémy

Kolik bitů na vedlejší číslo? SCSI: kanál, target, LUN, partition.

Příliš velké /dev:

```
$ ls /dev | wc -l  
1431
```

Dynamicky vznikající zařízení

A v neposlední řadě ...

Problémy

Kolik bitů na vedlejší číslo? SCSI: kanál, target, LUN, partition.

Příliš velké /dev:

```
$ ls /dev | wc -l  
1431
```

Dynamicky vznikající zařízení

A v neposlední řadě ...

Problémy

Kolik bitů na vedlejší číslo? SCSI: kanál, target, LUN, partition.

Příliš velké /dev:

```
$ ls /dev | wc -l  
1431
```

Dynamicky vznikající zařízení

A v neposlední řadě ...

Problémy

Kolik bitů na vedlejší číslo? SCSI: kanál, target, LUN, partition.

Příliš velké /dev:

```
$ ls /dev | wc -l  
1431
```

Dynamicky vznikající zařízení

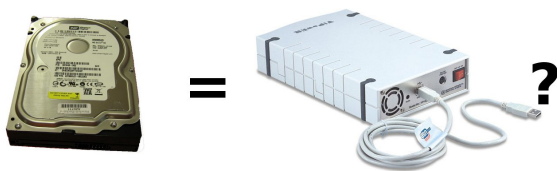

A v neposlední řadě ...

Pojmenování zařízení

Solaris, IRIX, ...: podle topologie (`/dev/dsk/c0t3d1s8`).

- přesun disku na jiný řadič
- přesun disku na jiný *ovladač*

Linux: podle ovladače a pořadí (`/dev/sda1`).

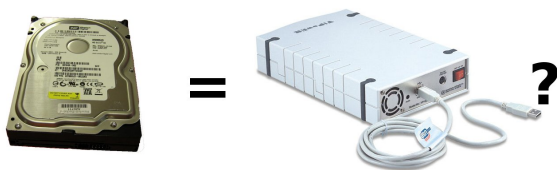
- výpadek disku: ostatní se přejmenují

Pojmenování zařízení

Solaris, IRIX, ...: podle topologie (`/dev/dsk/c0t3d1s8`).

- přesun disku na jiný řadič
- přesun disku na jiný *ovladač*

Linux: podle ovladače a pořadí (`/dev/sda1`).

- výpadek disku: ostatní se přejmenují

Jak pojmenovávat?

Podle topologie: eth0 je ta **v tomto PCI slotu**.

Podle výrobce: tento fotoaparát vždy jako /dev/minolta0

Podle pořadí: nějaká myš jako /dev/mouse0.

Podle výrobního čísla: pouze můj Palm jako /dev/pilot.

Nebo úplně jinak: label filesystemu, UUID, ...

Jak pojmenovávat?

Podle topologie: eth0 je ta v tomto PCI slotu.

Podle výrobce: tento fotoaparát vždy jako /dev/minolta0

Podle pořadí: nějaká myš jako /dev/mouse0.

Podle výrobního čísla: pouze můj Palm jako /dev/pilot.

Nebo úplně jinak: label filesystemu, UUID, ...

Jak pojmenovávat?

Podle topologie: eth0 je ta v tomto PCI slotu.

Podle výrobce: tento fotoaparát vždy jako /dev/minolta0

Podle pořadí: nějaká myš jako /dev/mouse0.

Podle výrobního čísla: pouze můj Palm jako /dev/pilot.

Nebo úplně jinak: label filesystemu, UUID, ...

Jak pojmenovávat?

Podle topologie: eth0 je ta v tomto PCI slotu.

Podle výrobce: tento fotoaparát vždy jako /dev/minolta0

Podle pořadí: nějaká myš jako /dev/mouse0.

Podle výrobního čísla: pouze **můj Palm** jako /dev/pilot.

Nebo úplně jinak: label filesystemu, UUID, ...

Jak pojmenovávat?

Podle topologie: eth0 je ta v tomto PCI slotu.

Podle výrobce: tento fotoaparát vždy jako /dev/minolta0

Podle pořadí: nějaká myš jako /dev/mouse0.

Podle výrobního čísla: pouze můj Palm jako /dev/pilot.

Nebo úplně jinak: label filesystemu, UUID, ...

DevFS

- virtuální souborový systém
- idea ze Solarisu
- ovladače samy registrují soubory
- „nějaká“ výchozí přístupová práva
- pojmenování: jako na Solarisu, symlinky pro kompatibilitu

Problémy DevFS

- politika uvnitř jádra
- není perzistentní nastavení
- race conditions

DevFS

- virtuální souborový systém
- idea ze Solarisu
- ovladače samy registrují soubory
- „nějaká“ výchozí přístupová práva
- pojmenování: jako na Solarisu, symlinky pro kompatibilitu

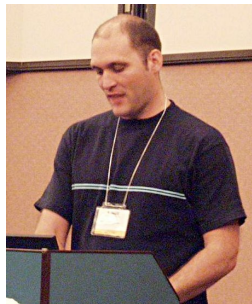
Problémy DevFS

- politika uvnitř jádra
- není perzistentní nastavení
- race conditions

SysFS

- virtuální souborový systém
- obvykle jako /sys
- Linux 2.6
- Greg Kroah-Hartmann
- obraz subsystému ovladačů v jádře
- adresáře podle topologie, tříd zařízení, ovladačů, ...
- inventář hardwaru
- dynamická alokace hlavních čísel

SysFS – příklady

- # echo 0 0 0 > /sys/class/scsi_host/host0/scan
- # echo 1 > /sys/block/sdb/device/delete
- # echo 45 > /sys/devices/platform/w83627hf/temp_max
- # cat /sys/class/input/input0/name
Power Button (FF)
- # cat /sys/bus/pci/devices/0000:00:1b.0/vendor
0x8086

SysFS – příklady

- # echo 0 0 0 > /sys/class/scsi_host/host0/scan
- # echo 1 > /sys/block/sdb/device/delete
- # echo 45 > /sys/devices/platform/w83627hf/temp_max
- # cat /sys/class/input/input0/name
Power Button (FF)
- # cat /sys/bus/pci/devices/0000:00:1b.0/vendor
0x8086

SysFS – příklady

- # echo 0 0 0 > /sys/class/scsi_host/host0/scan
- # echo 1 > /sys/block/sdb/device/delete
- # echo 45 > /sys/devices/platform/w83627hf/temp_max
- # cat /sys/class/input/input0/name
Power Button (FF)
- # cat /sys/bus/pci/devices/0000:00:1b.0/vendor
0x8086

SysFS – příklady

- # echo 0 0 0 > /sys/class/scsi_host/host0/scan
- # echo 1 > /sys/block/sdb/device/delete
- # echo 45 > /sys/devices/platform/w83627hf/temp_max
- # cat /sys/class/input/input0/name
Power Button (FF)
- # cat /sys/bus/pci/devices/0000:00:1b.0/vendor
0x8086

SysFS – příklady

- # echo 0 0 0 > /sys/class/scsi_host/host0/scan
- # echo 1 > /sys/block/sdb/device/delete
- # echo 45 > /sys/devices/platform/w83627hf/temp_max
- # cat /sys/class/input/input0/name
Power Button (FF)
- # cat /sys/bus/pci/devices/0000:00:1b.0/vendor
0x8086

Hotplug

- Reakce na události ovladačů, sběrnic, ...
- `/sbin/hotplug` – notifikace spuštěním programu
- `AF_NETLINK` – notifikační socket
- *Coldplug* – inventarizace po startu

udev

- Správa /dev v uživatelském prostoru
- Politika mimo jádro
- Využívá SysFS a Hotplug
- /dev na disku nebo na ramdisku
- démon udevd(8)

Konfigurace udev

- adresář /etc/udev
- pravidla v /etc/udev/rules.d
- ladící nástroj udevtrigger(8)
- výpis ze SysFS: udevinfo(8)

udev

- Správa /dev v uživatelském prostoru
- Politika mimo jádro
- Využívá SysFS a Hotplug
- /dev na disku nebo na ramdisku
- démon udevd(8)

Konfigurace udev

- adresář /etc/udev
- pravidla v /etc/udev/rules.d
- ladící nástroj udevtrigger(8)
- výpis ze SysFS: udevinfo(8)

Příklad: teploměr

Podle výrobního čísla

```
KERNEL=="ttyUSB*", \  
  ATTRS{product}=="Papouch TMU Thermometer", \  
  ATTRS{serial}=="PPQ3NTMG", \  
  SYMLINK+="tmu0"
```

Příklad: spuštění programu

Zprávy do přehrávače

```
KERNEL=="sd*1", \  
  SYSFS{model}=="G3 ", \  
  SYSFS{vendor}=="M-System", \  
  RUN+="/usr/local/sbin/zpravy-to-player"
```

Psaní vlastních pravidel

- `udevinfo -a -p 'udevinfo -q path -n /dev/mojezarizeni'`
- Dokument s příklady:
http://reactivated.net/writing_udev_rules.html

udev a disky

Podle výrobního čísla /dev/disk/by-id/

/scsi-SATA_HDS724040KLAT80_KRFA06RAG9P0JC-part1

Podle topologie

/dev/disk/by-path/pci-0000:00:0f.0-scsi-0:0:0:0

Podle UUID filesystemu /dev/disk/by-uuid/

/1ffe43cc-5ca6-45d5-80df-67c640a1f7fc

udev a disky

Podle výrobního čísla /dev/disk/by-id/

/scsi-SATA_HDS724040KLAT80_KRFA06RAG9P0JC-part1

Podle topologie

/dev/disk/by-path/pci-0000:00:0f.0-scsi-0:0:0:0

Podle UUID filesystemu /dev/disk/by-uuid/

/1ffe43cc-5ca6-45d5-80df-67c640a1f7fc

udev a disky

Podle výrobního čísla /dev/disk/by-id/

/scsi-SATA_HDS724040KLAT80_KRFA06RAG9P0JC-part1

Podle topologie

/dev/disk/by-path/pci-0000:00:0f.0-scsi-0:0:0:0

Podle UUID filesystemu /dev/disk/by-uuid/

/1ffe43cc-5ca6-45d5-80df-67c640a1f7fc

Evidence zařízení v desktopu

- 1 Je desktop vůbec zajímavý?
- 2 Správa zařízení v jádře
- 3 Evidence zařízení v desktopu**
- 4 Zasílání zpráv na desktopu

Jak evidovat zařízení?

Program na archivaci fotek: „Kde je v systému nějaký fotoaparát?“

Desktopové prostředí: „Vzniklo nové zařízení, co s ním?“

- **Různé typy zařízení:** fotoaparát jako mass storage nebo vlastní protokol
- **Zařízení více tváří:** Firewire kamera je typ *páska* a zároveň *kamera*

Jak evidovat zařízení?

Program na archivaci fotek: „Kde je v systému nějaký fotoaparát?“

Desktopové prostředí: „Vzniklo nové zařízení, co s ním?“

- **Různé typy zařízení:** fotoaparát jako mass storage nebo vlastní protokol
- **Zařízení více tváří:** Firewire kamera je typ *páska* a zároveň *kamera*

HAL

- `hal.freedesktop.org`
- evidence zařízení
- vyhledávání podle vlastností
- správa přístupových práv
- evidence atributů zařízení
- evidence specifik (power management, speciální klávesy, ...)

Utility

```
lshal(1), hal-find-by-capability(1),  
hal-find-by-property(1),  
hal-get-property(1)
```

HAL

- `hal.freedesktop.org`
- evidence zařízení
- vyhledávání podle vlastností
- správa přístupových práv
- evidence atributů zařízení
- evidence specifik (power management, speciální klávesy, ...)

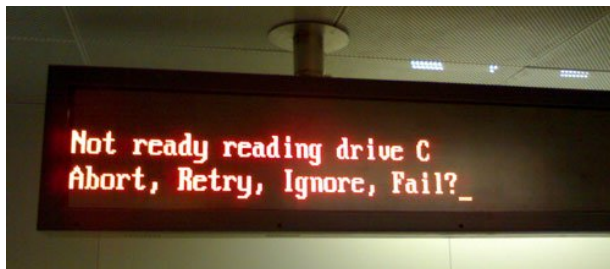
Utility

```
lshal(1), hal-find-by-capability(1),  
hal-find-by-property(1),  
hal-get-property(1)
```

Zasílání zpráv na desktopu

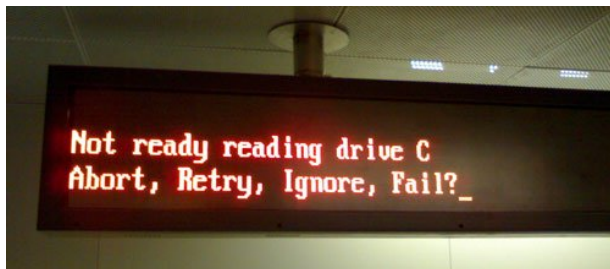
- 1 Je desktop vůbec zajímavý?
- 2 Správa zařízení v jádře
- 3 Evidence zařízení v desktopu
- 4 Zasílání zpráv na desktopu**

Jádro versus aplikace

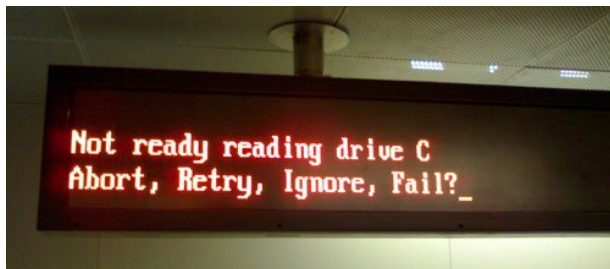
- Modularita UNIXu – jádro je daleko od aplikací
- Není jak se dovědět: vznik zařízení, plný disk, aktivace síťové karty, ...
- I na desktopu: příchod VoIP volání, full-screen aplikace, ...

Jádro versus aplikace

- Modularita UNIXu – jádro je daleko od aplikací
- Není jak se dovědět: vznik zařízení, plný disk, aktivace síťové karty, ...
- I na desktopu: příchod VoIP volání, full-screen aplikace, ...

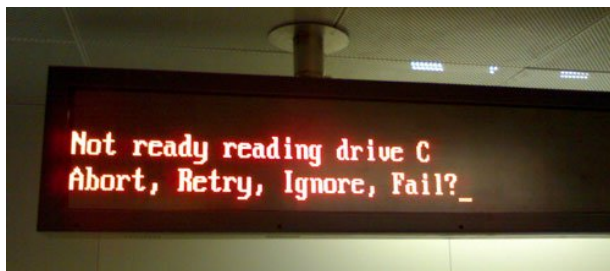
Jádro versus aplikace

- Modularita UNIXu – jádro je daleko od aplikací
- Není jak se dovědět: vznik zařízení, plný disk, aktivace síťové karty, ...
- I na desktopu: příchod VoIP volání, full-screen aplikace, ...

Jádro versus aplikace

- Modularita UNIXu – jádro je daleko od aplikací
- Není jak se dovědět: vznik zařízení, plný disk, aktivace síťové karty, ...
- I na desktopu: příchod VoIP volání, full-screen aplikace, ...

D-Bus

- Desktop Bus
- Zasílání zpráv
- Broadcast – subscribe
- System bus, session bus
- Vzdálené volání objektů

Shrnutí

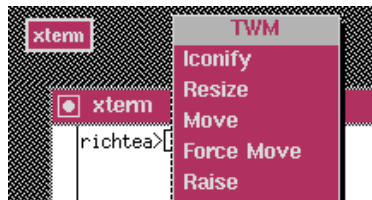
- Desktop z hlediska jádra **je** zajímavý.
- Jádro Linuxu nadstandardně podporuje desktopová prostředí.
- Vývoj pokračuje:

Shrnutí

- Desktop z hlediska jádra je zajímavý.
- Jádro Linuxu nadstandardně podporuje desktopová prostředí.
- Vývoj pokračuje:

Shrnutí

- Desktop z hlediska jádra je zajímavý.
- Jádro Linuxu nadstandardně podporuje desktopová prostředí.
- Vývoj pokračuje:

Děkuji za pozornost